

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок сьома

Стенограма пленарного засідання
21 серпня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок сьома

*Стенограма пленарного засідання
21 серпня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Четвер, 21 серпня 2025 року)

Частина сорок сьома

Голосування пропозиції про застосування процедури <i>ad hoc</i> щодо прийняття Верховною Радою України рішення стосовно прямої трансляції триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 2, 3, 4 вересня 2025 року	...7
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...7
Інформація про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Прифронтові території»	...8
Голосування пропозиції про позбавлення народного депутата України Безуглої М.В. права брати участь в одному пленарному засіданні Верховної Ради України і доведення такого рішення до відома виборців через газету «Голос України»	...8
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	...10
Прийняття Закону України «Про професійну освіту»	...14
Відхилення проектів законів України:	
«Про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження»	...21
«Про основні засади державного нагляду (контролю)»	...24

Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до Виборчого кодексу України та інших законодавчих актів щодо процедури оскарження відкликання депутатів місцевих рад та проведення їх заміщення»	...26
Внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей надання відомостей публічних електронних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, та деяких інших публічних електронних реєстрів	...27
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...27
Внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу	...28
Внесення зміни до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу	...39
Прийняття Закону України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу»	...41
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення доступу до освіти»	...41
Прийняття у першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»	...42
Внесення зміни до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»	...42

Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про призначення у 2025 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук»	...43
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятих Верховною Радою України 21 серпня 2025 року законів України «Про професійну освіту» та «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» та негайного направлення їх Президентові України на підпис	...43
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...45
Прийняття у першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплат військовослужбовцям, звільненим з полону, які мають захворювання, що потребують тривалого стаціонарного лікування»	...45
Заява депутатської групи «Партія «За майбутнє»	...46
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби	...47

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
21 серпня 2025 року, 10 година 45 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю вашу увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви в пленарному засіданні. Прошу всіх присутніх неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, сьогодні день народження в народного депутата України Олега Олексійовича Арсенюка. Давайте привітаємо нашого колегу, побажаємо йому міцного здоров'я, наснаги та плідної роботи на благо України (*Оплески*).

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, сьогодні Міжнародний день пам'яті та поминання жертв тероризму. Цей день покликаний вшанувати пам'ять невинних людей, чиє життя обірвалося внаслідок терористичних актів, та висловити підтримку тим, хто пережив ці страшні події. Україна, як ніхто інший, знає масштаб і жорстокість тероризму. Вже 1275-ту добу триває повномасштабна агресія російської федерації проти нашої держави, що супроводжується системним терором проти мирного населення, вбивствами, викраденнями, катуваннями, ракетними і дронними ударами по цивільних об'єктах. Черговим свідченням цього стала сьогоднішня масована ракетно-дронна атака по наших мирних містах і селах, внаслідок якої є загиблі і поранені співвітчизники, а також пошкодження об'єктів критичної

та іншої інфраструктури. Перекоаний, що за всі злочини проти України винні понесуть справедливу відповідальність.

Вшануємо хвилиною мовчання пам'ять усіх захисників і захисниць України, які віддали життя за нашу державу, її народ та майбутнє, а також усіх, хто став жертвою злочинної держави-терориста. Вічна пам'ять!

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні колеги... *(Шум у залі).*

З процедури? Гончаренко – з процедури. Але прошу, Олексію Олексійовичу, лише з процедури, ні з чого іншого.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги! Сьогодні фактично останній день цієї сесії, коли ми можемо прийняти якесь рішення. Нова сесія Верховної Ради України розпочнеться 2 вересня, і якщо ми сьогодні не проголосуємо за відновлення прямих трансляцій пленарних засідань парламенту, то 2 вересня не зможемо повернути прямі трансляції і їх знову не буде. Проекту постанови так і не видно, тож у мене пропозиція поставити на голосування *ad hoc* рішення, як ви робили 31 липня, про трансляцію засідань Верховної Ради 2, 3, 4 вересня. Ну, і вже на тому тижні, сподіваюся, коли ми почнемо працювати, приймемо відповідну постанову й далі все піде автоматично.

Тож прошу проголосувати зараз за мою пропозицію, я її чітко озвучив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ще раз повідомляю, що в разі прийняття такої постанови вона набирає чинності відразу, тому що постанови – відповідні процедурні рішення, які не потребують ніяких опублікувань і всього іншого.

Але ставлю на голосування пропозицію народного депутата Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 131.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки у пульті на робочому місці.

Нагадую, що необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 234.

Проголосували: за – 234, проти – 11, утрималися – 4.

Олександр Сергійович Корнієнко зробить оголошення, і перейдемо до роботи.

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Колеги, відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Прифронтові території». Співголовами цього об'єднання обрано народних депутатів України Ананченка Михайла Олеговича та Красова Олексія Ігоровича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Шановні колеги, перелік питань, узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам наданий, але починаємо ми з іншого.

Згідно зі статтею 8 Закону України «Про статус народного депутата України» у своїй діяльності народний депутат повинен дотримуватися загально визнаних норм моралі, завжди зберігати власну гідність, поважати честь і гідність інших народних депутатів, службових та посадових осіб і громадян, утримуватися від дій, заяв та вчинків, що компрометують його самого, виборців, Верховну Раду, державу.

20 серпня 2025 року Комітет Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України розглянув на своєму засіданні заяву народного депутата України Железняка Ярослава Івановича та інших народних депутатів України (усього 16 підписів) щодо дій народного депутата України Мар'яни Володимирівни Безуглої. Погоджувальною радою ухвалено рішення розглянути це питання сьогодні першим. Відповідно до частини четвертої статті 20 Регламенту дане питання включається до порядку денного позачергово без голосування.

Слово для оголошення висновку надається першому заступнику голови Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Сергію Миколайовичу Євтушку.

Будь ласка, Сергію Миколайовичу, до 2 хвилин.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановна президіє, шановні народні депутати України! Комітет на своїх засіданнях 18 серпня та відповідно до рішень Погоджувальної ради 19 та 20 серпня 2025 року (протоколи засідань комітету № 237, № 238, № 239) за участі народного депутата України Безуглої та народних депутатів України, присутніх на засіданні комітету 18 серпня, Бобровської, Васильченко, Герасимова, Геращенко, Железняка, Лозинського, Піпи, Сірко, Устінової; народних депутатів України, присутніх на засіданні комітету 19 серпня, Железняка, Піпи, Устінової; народних депутатів України, присутніх на засіданні 20 серпня, Железняка, Піпи, розглянув заяву народного депутата України Железняка Ярослава Івановича та інших народних депутатів України (усього 16 підписів) щодо дій народного депутата України Безуглої Мар'яни Володимирівни під час пленарного засідання Верховної Ради України 31 липня 2025 року.

У заяві зазначалося, що на триваючому пленарному засіданні Верховної Ради України 31 липня 2025 року під час розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального України і деяких законодавчих актів України щодо посилення повноважень Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» ([№ 13533-6](#)) народний депутат України Безугла умисно неодноразово та цілеспрямовано перешкоджала виступам народних депутатів України, зокрема народного депутата України Рушишина Ярослава. Під час обговорення законопроекту народний депутат України Безугла умисно створювала перешкоди для виступів колег, перекривала мікрофон, демонструвала плакати та провокувала конфліктні ситуації в сесійному залі.

Присутні на засіданнях комітету 18 та 19 серпня цього року народні депутати України акцентували увагу на неприпустимості такої поведінки, яка має системний характер та суперечить вимогам Регламенту Верховної Ради України і нормам депутатської...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, повідомляю, що відповідно до частини п'ятої статті 51 Регламенту рішення про позбавлення народного депутата права брати участь у пленарних засіданнях приймається Верховною Радою України без обговорення за висновком комітету, до предмета відання якого належать питання Регламенту. Тому... (*Шум у залі*).

Мар'яна Безугла – з процедури? Я вас прошу виступати лише з процедури, якщо виступ буде не з процедури, я вимушений буду перервати.

Будь ласка, Мар'яно Володимирівно.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Учора під час розгляду цього питання на засіданні комітету мене не було. Зараз заступник голови комітету сказав, що засідання відбулося за моєї присутності. Це перше.

Друге. Зазначалося питання стосовно Руцишина, за якого я прошу вибачення, а голосуємо ми щодо того, що постійно робить опозиція – транслює засідання Верховної Ради, зриває засідання, ходить з табличками. А коли я проводила трансляцію в день, у який було офіційно дозволено проводити трансляцію, то, бачите, це не можна. То скільки вони нами крутитимуть, як хочуть, колеги?!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Займіть, будь ласка, свої місця.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про статус народного депутата України», частини п'ятої статті 51 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України щодо позбавлення народного депутата України Безуглої Мар'яни Володимирівни права брати участь в одному пленарному засіданні Верховної Ради України і доведення такого рішення до відома виборців через газету «Голос України». Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 141.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Рухаємося далі.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» ([№ 13219](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова голову Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг Андрія Михайловича Геруса. Андрію Михайловичу, ви виступатимете і від авторів, і від комітету, до 4 хвилин.

Будь ласка, Андрію Михайловичу.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги! До вашої уваги пропонується законопроект щодо розвитку енергетики з відновлювальних джерел електроенергії. Якщо коротко, то мова йде про те, щоб стимулювати і надати можливість будувати нові сонячні та вітроелектростанції в тих регіонах, де зараз складна ситуація з електроенергією. У законопроекті пропонується проводити аукціони там, де є великий дефіцит. В основному це на лівобережжі України, де на сьогодні більшість інвесторів самостійно не будують нові генеруючі об'єкти, бо переважно вони будуються на заході України або в центральній її частині.

У даному випадку ми вдосконалюємо механізми аукціонів, щоб вони могли проводитися, але найголовніше, щоб туди приходили інвестори, і такі аукціони закінчувалися позитивно, завдяки чому в нас будувалася б нова генеруюча потужність. Усі ці нові проекти здійснюватимуться на конкурентних засадах, тобто на аукціоні інвестори конкуруватимуть між собою: хто запропонує найкращу ціну, той отримає право збудувати генеруючу потужність, працювати і продавати електроенергію.

Прохання підтримати законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Михайловичу.

Прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту закону: два – за, два – проти.

Народний депутат Захарченко Володимир Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАХАРЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Андрію Герусу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, ви ще не все сказали. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. Я хочу ще раз звернутися до всіх народних депутатів, щоб вони повернулися до залу, тому що ми бачимо, яка на сьогодні в нас непроста ситуація з результативними голосуваннями. Дуже важливо, щоб усі дисципліновано проголосували і за цей законопроект, і за всі наступні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Михайловичу.

Кучеренко Олексій Юрійович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина», голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України при формуванні та реалізації цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг. Я пропоную уважно зараз послухати, бо назва цього законопроекту, як і багатьох інших чудова, але що за ним приховується?

А ви не ставили собі запитання, чому сонячні станції будуються, а ціна на електроенергію зростає як для населення, так і для інших споживачів на ринку, зокрема бюджетних? А ви не ставили собі запитання, чому минулого року державна компанія «Укренерго» сплатила 1 мільярд гривень з тарифу, наших з вами гривень, власникам сонячних станцій, навіть не беручи в них електроенергію, бо вона не була потрібна? А ви не ставили собі запитання, чому в нас профіцит виробництва електроенергії і тому ціна на ринках зростає? А ви не ставили собі запитання, чому державна компанія «Укренерго», на яку вішається все навантаження, що включається до тарифу, за п'ять років набралася 100 мільярдів гривень кредитів, обслуговування яких – 10 мільярдів гривень на рік, тобто зросло з 300 мільйонів до 10 мільярдів? А ви не ставили собі запитання, чому колишній керівник «Укренерго» бігає зараз по ефірах і по стрімах та розповідає, як він будує чудовий інвестиційний проект з окупністю три роки на цих батареях? А хто оплатить йому цей привабливий інвестиційний проект? Ми з вами – побутові і непобутові споживачі?

Тому, шановні колеги, у регулюванні ринку в нас накопичилися величезні проблеми. Там, на жаль, немає ніякого ринкового ціноутворення. Тому цей чудовий законопроект і чудові сонячні станції взагалі, вибачте, під великим питанням.

Останнє. У нас на сьогодні сонячних станцій втричі більше, ніж потрібно системі. Запам'ятайте це, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Федина, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимиру Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ар'єв Володимир Ігорович. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Після схематозу з реакторами для Хмельницької станції в принципі навіть теоретично прийнятний законопроект не викликає жодної довіри саме тому, що корупція в енергетиці за останні роки не була достатньо досліджена і розслідувана. Мало того, скільки разів порушувалося питання про корупцію в системі «Енергоатома», і жодна зі структур, яка відповідає за розслідування витрат, розтрат у цій системі, не зреагувала належним чином. Замість того, щоб викликати міністра енергетики і влаштувати йому тут нормального прочухана, його звільнили і призначили міністром юстиції. Це нормально?

А все через те, що парламент абсолютно перестав бути парламентом. Він став департаментом Офісу Президента з натискання зелених кнопочок. У нас зараз дуже багато питань до урядовців, зокрема, чому ми не можемо викликати міністра оборони з приводу того, як так сталося, що борги перед Міністерством оборони за постачання снарядів становлять уже сотні мільярдів гривень. До нас не приходять, тому що нас не поважають, тому що вас вважають, шановна моновбільшосте й ті, хто до неї примкнув, за ніщо.

У мене одне запитання. Коли ви нарешті припините думати про Офіс Президента і почнете думати про народ і про сили оборони? Ви можете нарешті це зробити? Бо вами помикають, як хочуть, а ви потім лише у своїх чатиках скаржитесь один одному, а українці це читають і сміються.

Станьте нарешті народними депутатами, а не кнопочками на сьомому році існування парламенту!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Максиму Хлапуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Хлапук. Будь ласка.

ХЛАПУК М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Проект стосується удосконалення проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки виробництва електричної енергії з відновлювальних джерел енергії. Чи потрібні нам ВДЕ? Чи потрібні нам вітер, сонце? Потрібні. В якій кількості? Це питання. Ми знаємо і колеги справедливо зазначили, що сонячна генерація домінує у відновлювальній енергетиці, і це потрібно змінювати. Пілотні аукціони,

які запускала міністерство, фактично не вдалися, були не ефективними, інвестори до нас не прийшли. Це означає, що інвестори не вірять у модель, яку держава запропонувала раніше.

У проєкті пропонується надати більшу перевагу вітровій генерації. Нагадаю, ми втратили близько 1,5 ГВт вітрової генерації внаслідок бойових дій і окупації. Залишилося лише близько 600 МВт. Натомість орієнтовна потреба до 2030 року становить до 4 ГВт вітрової генерації. Ця генерація нам потрібна для балансу, оскільки на відміну від сонця вона покриватиме піки споживання вранці і ввечері та в зимові періоди, коли сонця немає. Інвестиція у вітрову генерацію, очевидно, є кращою, ніж сучасна стратегія Міністерства енергетики на подальшу розбудову атомної генерації, що не вирішуватиме питання балансування ринку електричної енергії.

Так само зазначу, що завдяки цим аукціонам і новій моделі ми не очікуємо значного збільшення навантаження на тариф «Укренерго», оскільки за умовної конкурентної ціни 6-7 євроцентів, яка формуватиметься на аукціонах щодо ВЕС і профілю генерації вітряків, НЕК «Укренерго» вкрай рідко доплачуватиме свої кошти.

Наразі пропоную підтримати цей проєкт у першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» ([№ 13219](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Вітаю колег.

Наступний проєкт Закону «Про професійну освіту» ([№ 13107-д](#)). Друге читання.

Ми домовилися про такий порядок розгляду: до 3 хвилин – виступ Геращенко замість її поправок, до 3 хвилин – виступ В'ятровича замість його поправок, до 3 хвилин – виступ Гончаренка замість його поправок і до 2 хвилин – виступ Піпи замість її поправок, разом близько 10 хвилин. Через 10 хвилин відбудеться голосування за законопроєкт.

Це дуже важливий проєкт закону з програми *Ukraine Facility*, тому прошу сконцентровано підійти до всіх цих питань.

Запрошую до слова Геращенко Ірину Володимирівну, 3 хвилини.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я дуже хочу зараз привернути вашу увагу. Росія, яка розпочала у 2014 році варварську війну проти України, планує захопити не лише Крим, Донбас, Луганськ, Донецьк, інші території України. Вона воює не лише за території, а й за українську ідентичність, намагаючись її знищити. Основою української ідентичності є українська мова, тому ще раз закликаю всіх до відповідальності щодо захисту української мови в тилу і в парламенті.

Наша команда останні шість років щодня захищає українську мову в дуже багатьох законах, у яких ви «не мытьем, так катаньем», як кажуть на російі, намагалися провести розширення російської окупаційної мови, – чи-то в законі про кінотеатри і кіно, чи-то в законі про професійно-технічну освіту. Авторами цієї ганьби були депутати саме з правлячої фракції, прагнучи розширити присутність російської мови в проекті Закону «Про професійну освіту», який дуже потрібно прийняти, тому що це, дійсно, євроінтеграційний законопроект. Я дякую колегам насамперед з моєї фракції «Європейська солідарність», колегам з усіх інших фракцій, у тому числі монобільшості, які, усвідомлюючи ризики можливості розширення російської мови, цього плацдарму просування «руського мира», прийняли ці поправки, щоб захистити українську мову.

Про що цей дуже важливий законопроект, який ми розглядаємо в почищеному варіанті, де враховані професійні, фахові, фундаментальні поправки нашої фракції? Про посилення підготовки наших майбутніх робітників, спеціалістів, які працюватимуть після закінчення професійно-технічних училищ. Скажіть, будь ласка, якщо професійно-технічна освіта насамперед потрібна, щоб здобути фах, навіщо в проекті намагалися протягти норми, які загрожували розширенням присутності російської мови і таке інше? Ми що, збираємося, не усвідомлюючи міграційних, демографічних ризиків, готувати цілу сферу робітників для інших країн? Очевидно, що ні.

Тож, підсумовуючи, хочу наголосити, чому для нас було важливо зараз звернутися до залу. Колеги, читайте поправки. Коли готуєте законопроекти, комплексно дивіться на проблему. Дуже важливо, що цей законопроект не приймався поспіхом, у турборежимі. Ми змогли його доопрацювати і зараз матимемо дуже високу, правильну, фахову, що об'єднує зал, підтримку лише тому, що проект нарешті виглядає по-європейськи, професійно. Такий закон захищатиме права учня на навчання, колективу і захищатиме український...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі надається 3 хвилини для виступу Володимир Михайловичу В'ятровичу. Будь ласка.

Після нього виступить Олексій Гончаренко, потім – Наталія Піпа, і перейдемо до голосування.

Володимир Михайлович, Олексій Олексійович і Наталія Романівна.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Проект Закону «Про професійну освіту», безумовно, дуже важливий, і я сподіваюся, що ми сьогодні нарешті його ухвалимо. Але хочу привернути увагу і Верховної Ради, і уряду до тих граблів, на які ми постійно наступаємо і через які ухвалення цього законопроекту, на жаль, затрималося на кілька місяців.

Це виглядає так. Представники уряду під час перемовин з іноземними візаві обіцяють їм вписати в черговий законопроект якусь дичину, яка, на жаль, звужує сферу функціонування української мови. Коли обурені громадяни і депутати вимагають змінити ці норми, урядовці довго опираються. У підсумку парламент ці норми вичищає, але витрачається купа часу і на рівному місці створюється безліч проблем.

Так сталося і цього разу, коли на вимогу уряду і всупереч аргументам членів освітнього комітету і Уповноваженого із захисту державної мови до проекту включені норми, які створювали б у закладах профосвіти мовні гето, де підготовка кадрів велася б не українською мовою, хоча професійна освіта мовами меншин не передбачена жодною міжнародною угодою чи зобов'язаннями України, адже випускники профосвіти мають використовувати в роботі якраз українську мову.

Освітній комітет намагався зняти цю проблему ще під час першого читання, грамотно виправивши мовні норми, але, піддавшись тиску пані Стефанішиної і офісу євроінтеграції, переглянув свій висновок. Я хочу подякувати членам освітнього комітету, що під час другого читання були повністю враховані і мої поправки, і поправки ще 10 депутатів, які повернули мовні норми законопроекту у відповідність із Конституцією та освітнім законодавством.

На жаль, це не єдиний приклад. Згадаймо кінець 2023 року, коли в євроінтеграційний законопроект про нацменшини уряд знову-таки запхав русифікаторські норми. Коли піднялася хвиля громадського обурення під гаслом «Євроінтеграція без русифікації» ми з вами, представники всіх фракцій на чолі з першим віцеспікером, внесли альтернативний проект без русифікаторських норм, який ухвалили понад 300 голосами й отримали позитивну відповідь Єврокомісії.

Тож у мене три важливих заклики до наших шановних урядовців.

Перше. Ніколи не давайте іноземним партнерам обіцянок, які підривають становище української мови.

Друге. Не вписуйте різну антиукраїнську дурню до важливих галузевих законопроектів.

Третє. Час нарешті виконати рішення Конституційного Суду і змінити Закон «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин». Уряд вніс відповідний законопроект [№ 12364](#), але в січні знову-таки на вимогу пані Стефанішиної його зняли з розгляду на пленарному засіданні буцімто на пару

тижнів, доки урядовці домовляться з угорцями. Ці пару тижнів тривають досі, а проєкт злетів з реєстрації через зміну уряду.

Закликаю Кабінет Міністрів без зволікань перевнести цей законопроект, щоб ми могли врешті його ухвалити. А всі, до кого це якимось чином досі ще не дійшло, мають зрозуміти: українська мова – засадничий елемент державного ладу, національної єдності і національної безпеки. Вона не може бути предметом торгу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Верховна Рада України найперше має займатися головними і найважливішими питаннями. Які головні питання сьогодні в Україні? Це війна і корупція. Те, що відбувається в Україні з корупцією, це «дичь», я навіть сказав би «Міндіч», тому що ми бачимо, як чергові друзі Зеленського спокійно виїжджають за кордон, не несуть відповідальності за те, що нарobili, незважаючи на те, що інструкції по дерибану країни, які вони обговорювали у квартирі Міндіча, записані. Це все є на плівках, це все є в антикорупційних органах.

Я звертаюся до наших антикорупційних органів, до Генерального прокурора: оприлюдніть плівки Міндіча! Вся країна має почути, що там обговорювалося, вся країна має знати, на що поклали око і що вкрали всі ті люди, які там збиралися.

Знаєте, багато говорили про кулуарну політику. У нас уже не кулуарна, у нас квартирна політика, але все це відбувається в одній квартирі. Відбувалося! Ми хочемо чути і знати, що там відбувалося, і хочемо, щоб винні в цьому несли відповідальність.

Я звернувся до САП, Генпрокурора: оприлюдніть плівки Міндіча. Отримав відповідь, що я перебільшив свої повноваження. Звертаюся до керівництва НАБУ та САП: коли люди вас захищали, коли я вас захищав з цієї трибуни, ми це робили не за літери у ваших назвах, а за роботу, яку ви маєте зробити. І не треба бити десь там по хвостах, бийте в голову корупції! Оприлюдніть плівки Міндіча! Зробіть це негайно!

Я бачу, уряд приймає рішення внести до Верховної Ради законопроект, щоб ще й карну відповідальність ввести для тих, хто якимось не так перетинає державний кордон. Ну, правильно, «слуги» Одарченко, Куницький, Дмитрук спокійно перетинають. Міндіч уже за кордоном! Де Міндіч? Покажіть нам його. Співвласник «95-го кварталу», друг Президента і хрещений батько всього того, що відбувається сьогодні в Україні. Ми маємо знати, де він. Він має бути в Україні, нести відповідальність за все, що зробив. А українці мають почути, що обговорювалося в тій квартирі, як вони дерибали державу під час повномасштабної війни. У той час, коли країна, стікаючи кров'ю, себе захищає, ці люди її грабували і з награвованим втекли.

Так не має бути! Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа Наталія, до 2 хвилин. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього виступу ми переходимо до голосування.

Будь ласка, пані Наталіє.

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Сьогодні я виступаю у футболці, виготовленій у професійно-технічному закладі міста Львова. Насправді я дуже пишаюся, що такі навчальні заклади починають зростати і технологічно, і ціннісно. Адже ми стикалися з тим, що діти, які не вміли навчатися, ішли в ПТУ. Водночас, наприклад, у багатій Швейцарії протилежна ситуація, там близько 85 відсотків людей закінчують передусім профтехучилища, а потім мають право вибору – здобувати або ні вищу освіту. У Британії теж співвідношення зовсім інше, ніж в Україні, – 60 відсотків здобувають вищу освіту, 40 відсотків – професійно-технічну.

Я хочу наголосити, що якісна професійна освіта нам дуже потрібна, і дуже важливо, що цим законопроектом ми змінюємо її імідж, надаємо ширші можливості і з академічною, і з професійною складовою.

Дякую, що ми не повелися і змогли провести нормальну мовну поправку, відповідно до якої в наших закладах професійної освіти далі звучатиме державна мова, адже для України важливо в будь-якій ланці освіти – дошкільній, шкільній, професійній, вищій – надавати людям якісні навички і знання, а не готувати їх на експорт і виїзд.

Насправді цей законопроект дає можливості для зростання нашої професійної освіти, для перекваліфікації нашим ветеранам. Дякую кожному, хто над ним працював. Тепер нам треба його втілити в життя.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення щодо цього проекту закону.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про професійну освіту» ([№ 13107-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую (*Шум у залі*).

Що? Друзі, секунду...

Шановні колеги, наступний законопроект можемо прийняти без обговорення? (*Шум у залі*). Потім будуть виступи з процедури, не збивайте хвилю. Пішло, ви відчуваєте, пішло. Потім надам вам слово (*Шум у залі*).

А, у мене написаний виступ «Батьківщини».

Друзі, тоді запитаємо, що в колег з процедури.

З процедури – Геращенко, Гончаренко, Железняк.
Геращенко, що у вас з процедури? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, щойно було проголосовано, дійсно, євроінтеграційний законопроект, передбачений у Плані для *Ukraine Facility*. Хочу звернути увагу, що його підтримали 285 депутатів, серед яких «слуг» лише 198.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Це з процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Немає монобільшості...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Тому ми вимагаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі – Гончаренко. Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні колеги, ми щойно проголосували важливий законопроект. Я хочу звернути увагу, що означає якісна підготовка, пошук компромісів, коли набирається конституційна більшість. Хочу подякувати пані Ользі Коваль, яка доклала дуже багато зусиль і показала приклад того...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, ми теж дякуємо пані Ользі. З процедури що у вас?

ГОНЧАРЕНКО О.О. З процедури. Я звертаю увагу і прошу всіх колег слідувати правильним прикладам, коли компроміс...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Железняк. Будь ласка. Ви теж будете пані Коваль дякувати? *(Оплески. Сміх у залі).*

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Можете мені подякувати, я з малим сидів у цей час.

Колеги, пане Голово, у мене до вас два технічні запитання. Якщо можна, я їх поставлю в одному виступі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Перше. Чи надходила до нас відповідно до статті 227 Регламенту Верховної Ради України програма Кабінету Міністрів? Вони мали її зареєструвати за місяць.

Друге. Передивляючись результати голосування, я помітив, що Олексій Кузнецов досі вважається членом фракції «Слуга народу», хоча є щонайменше публічна заява «Слуги народу», що його членство в цій фракції монобільшості чи не монобільшості призупинене. Чи надходила така заява від «Слуги народу»? Якщо можна, у двох...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я відразу скажу, мені цю інформацію треба уточнити, бо по Прем'єр-міністру лист надійшов, здається, у четвер чи в п'ятницю. Я уточню його зміст, просто зараз не маю під руками цієї інформації. Я попрошу працівників Апарату, і вони поінформують вас окремо.

Костенко, теж з процедури? Будь ласка, Романе. Що у вас?

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую, пане Голово. Я просто хочу звернутися як до членів Погоджувальної ради, так і до всіх колег. Під час формування порядку денного не включаються багато особливо важливих військових законопроектів, які впливають на хід війни. Я зараз не перераховуватиму проекти, які є в порядку денному, вони важливі, але їх прийняття не вплине на ведення бойових дій, на бійців, які в окопах. А такий законопроект, як, наприклад, про Державну спеціальну службу транспорту, працівники якої виконують у тому числі військові розмінування, не маючи на це законного права, ризикуючи своїм життям, ми не включили до порядку денного. Тому я прошу, звісно, не сьогодні, а в подальшому робити так, щоб важливі законопроекти були в порядку денному.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Романе.

Я абсолютно вас підтримую. Розумієте, у нас два дні були дуже «зім'яті», і сьогодні ви бачите, що пріоритет наданий законопроектам щодо *Ukraine Facility*, які дадуть гроші до державного бюджету. Але це жодним чином не знімає того, про що ви говорите. Ми домовилися, як і завжди, працювати над тим, щоб військові законопроекти обов'язково становили левову частку в порядку денному. Але зараз нам треба підігнати хвости, щоб отримати фінансування до державного бюджету.

Прошу поставитися до цього з розумінням, тому що без фінансів дуже складно вести ефективні бойові дії, бо там закладені і заробітні плати військовим і все інше. Але надалі, звичайно... Учора на засіданні Погоджувальної ради був присутній голова комітету, ми з ним обговорили це і домовилися. До порядку денного на сьогодні ми включили, здається, один чи два такі законопроекти,

решту обов'язково включимо на найближче засідання. Перелік цих законопроектів у нас є. Дякую вам за ініціативу.

Шановні колеги, є пропозиція рухатися далі.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження» ([№ 9363](#)).

Ми домовлялися, що буде виступ від фракції «Батьківщина» до 5 хвилин, і після цього переходимо до голосування. Тому прошу залишатися на своїх місцях.

Сергій Володимирович Власенко від фракції «Батьківщина», до 5 хвилин, і відразу голосуватимемо за також євроінтеграційний законопроект на виконання Плану для *Ukraine Facility*. Будь ласка, колеги.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Знаєте, навколо законопроекту № 9363 дуже багато міфів. Нам розповідають, що він робить лише одне – автоматично знімає арешти в разі, якщо особа виконає судові рішення. Це неправда, це не працює, і це дуже яскравий приклад фарисейства, тому що насправді в законопроекті пропонується багато іншого. Передусім будь-кого, у кого є хоча б найменший борг, автоматично включатимуть до реєстру боржників.

Я хочу нагадати таку історію, як штрафи за порушення правил дорожнього руху, зафіксовані камерами. Вони дуже часто або не надходять, або надходять не за тою адресою, або надходять за адресою машини, а власник цю машину вже передав за довіреністю. Тобто людина навіть не знає, що в неї є борг, але все її майно і вона сама потрапляє до Єдиного реєстру боржників відповідно до цього проекту закону. Усе майно такої особи, яке є в державних реєстрах, відразу потрапляє під арешт, включаючи грошові кошти на її рахунках.

Під час підготовки своїх поправок ми пропонували низку нормальних, коректних норм. Насамперед відновити у виконавчому провадженні строк на добровільне виконання, коли людина може прийти і сама заплатити, не сплачуючи додаткових коштів. Бо якщо зараз справа потрапляє до виконавчої служби, не грає ролі, державної чи приватної, ти одразу платиш додатково виконавчий збір у розмірі 10 відсотків суми боргу. Ну, добре, якщо це штраф 500 гривень, а якщо це заборгованість 10, 20, 30 або навіть 100 тисяч гривень, то 10 відсотків – це відчутна сума для людини. Тому ми пропонували відновити стадію добровільного виконання.

Я розумію, що мова йде про величезні гроші, розумію, що державні і приватні виконавці, на моє переконання, не хочуть нічого робити. Вони хочуть, щоб на все автоматично накладався арешт, і вони одразу отримували свої

гарантовані 10 відсотків за виконання судового рішення і таке інше. Саме тому йде шалений спротив, щоб наші поправки були в такому законі. Вони не були підтримані комітетом, і я не бачу логіки в цьому. Наш діалог з виконавчою службою – і державною, і приватною – призвів до того, що вони сказали: ну, може, якусь частинку ваших поправок ми колись внесемо в окремий законопроект. Скільки вже пройшло? Місяця півтора після того, як комітет прийняв цей законопроект у першому читанні і рекомендував до другого читання. Де законопроект Мін'юсту, про який ми говорили? Його немає. А це означає, що ніхто цього не хоче робити.

У своїх поправках ми пропонували не накладати арешт на останнє житло людини. Якщо воно останнє, то не повинне бути арештоване, не може бути продане, не може бути реалізоване внаслідок погашення боргу. До того ж ми пропонували низку механізмів, які, з одного боку, так, убезпечили б виконання судових рішень, а з другого боку, захистили б права боржників. Але замість фахової дискусії на засіданні комітету ми чули, що в нас виконавча служба сьогодні виконує лише відсоток судових рішень, і чомусь цю цифру вони визначають не так, як оцінку їхньої фаховості, а так, що вважають, що треба змінювати закон.

Думаю, що, говорячи про реформу виконавчого провадження, нам треба повертатися до тих норм, які працювали в Україні, показали свою ефективність і, з одного боку, давали можливість виконувати судові рішення, з другого боку, забезпечували права боржників.

Найперше боржник повинен знати про наявність боргу. Не може бути ситуації, що в людини все арештовано, а вона не знає про наявність боргу. Якщо в людини все арештовано, скажіть, будь ласка, як вона сплатить борг, адже не може нічого продати, щоб отримати грошові кошти? Ми повинні це питання вирішити.

Ми також повинні розглянути насправді концептуальне питання приватних виконавців як таких. Я розумію, що вони зараз знову все кинуть, щоб сказати, які вони корисні. Але це не так. Саме тому фракція «Батьківщина» прийняла рішення не підтримувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Наголошую, це ще один законопроект, який є в програмі *Ukraine Facility*, тому дуже прошу народних депутатів зважено підійти до прийняття відповідного рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження» (№ 9363) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 206.

Рішення не прийнято, на жаль.

Шановні колеги, є пропозиція направити законопроект на повторне друге читання. Давайте підтримаємо.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту [№ 9363](#) на повторне друге читання. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Ну, не вдалося, шановні колеги!

Сергій Володимирович Власенко. Що у вас?

ВЛАСЕНКО С.В. Пане Голово, я розумію, що Міністерство юстиції все одно рано чи пізно вноситиме аналогічний законопроект, тим більше що сесія фактично завершується і наступна починається 2 вересня. У цьому контексті я хотів би звернутися до міністерства, щоб вони не танцювали гопака на граблях, як вони люблять це робити, а внесли новий законопроект уже з урахуванням тих позицій, які хоча б для них є прийнятними. Я повторюю ще раз: це повернення можливості добровільного виконання рішень, можливість арешту нерухомого майна за рішенням суду і таке інше. Щоб вони це зробили відразу, а не повторювали помилки, які вчергове роблять у цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк – з процедури. Будь ласка. Потім – Разумков. Але тільки процедури, колеги.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Виключно з процедури. Повністю поділяю і підтримую позицію Сергія Власенка. Більше того, враховуючи, що в нас нещодавно призначений новий міністр юстиції пан Герман Галущенко, який славиться своєю нестримною...

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури, будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я зараз скажу з процедури. Пан Герман Галущенко славиться своєю нестримною й системною боротьбою з корупцією, навіть очолює цей напрям, і я вважаю, що цей законопроект був провалений виключно через відсутність цього великого реформатора в залі. Тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу, я прошу вас виступати виключно з процедури, тому що інколи можна так розкачатися під час прелюдії, а потім не встигнути, адже час обмежений.

Дмитро Разумков. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Руслане Олексійовичу, щоб, дійсно, законопроект не внесли буквально через

тиждень 2 вересня, у нас є ще одна можливість – направити його на всенародне обговорення. Так уже направляли, це одна з норм. Ви маєте обов’язок поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, ви абсолютно праві, але це лише щодо законопроектів у першому читанні, а ми голосували в другому читанні. Дякую.

Шановні колеги, сталося так, як сталося. Ідемо далі.

Наступне питання – проект Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» ([№ 5837](#)).

Шановні колеги, ми домовлялися голосувати його без розгляду поправок, тому займіть свої місця (*Шум у залі*). У мене написано «без поправок». Сергію Владиславовичу, ви вчора були. А що ви хочете? Скільки хвилин? Давайте 3 хвилини, 4 хвилини (*Шум у залі*). Гаразд, 5 хвилин, і переходимо до голосування.

Буймістер. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Цей законопроект – голка в купі сіна. Його дуже важко розгледіти між іншими величезними проблемами, які є в нашій країні, і він жодним чином насправді не розв’язує головних проблем українських споживачів, а саме проблем з неререформованими регуляторами – Антимонопольним комітетом України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг та іншими так званими незалежними органами, які насправді залишаються підконтрольними владі й абсолютно не ефективними. Саме вони створюють найбільші ризики для українських споживачів.

Хочу наголосити, що і я, і моя команда з 2019 року працюємо над питаннями регуляторної політики та реформування цих органів. Ми підготували повний пакет законопроектів, які посилюють захист українських споживачів, реформують Антимонопольний комітет України, незалежного енергетичного регулятора і, дійсно, розв’язують проблеми, а головне – ефективно і в конституційний спосіб.

Нам сьогодні кажуть, що цей законопроект – так званий структурний маяк. У мене виникає питання: чому саме цей законопроект є структурним маяком? Чому структурним маяком не є закінчення реформи Антимонопольного комітету, яка може усунути всі проблеми, про які ми сьогодні говоримо? Чому ми продовжуємо проводити реформи там, де легше, а не там, де найбільше необхідно Україні й українцям? Для українського споживача цей законопроект принципово

нічого не змінює. Для недобросовісних суб'єктів господарювання залишається безліч шпаринок, щоб продавати неякісну контрафактну продукцію, незаконно використовувати чужі торгові марки тощо. Усе це напряду б'є по кожному з нас, по кожному українцю і по наших дітях.

Побачивши текст цього законопроекту до першого читання, ми, чесно кажучи, схопилися за голову, тому що він був зовсім не про ринковий нагляд, а про створення ще одного карального органу для бізнесу.

Слава Богу, і хочу подякувати і профільному Комітету з питань економічного розвитку, і особисто Ганні Василівні Лічман, і членам нашого секретаріату, які місяцями, дні і ночі, намагалися це виправити. Але, на превеликий жаль, поправки, які подавала фракція «Батьківщина», зокрема мої поправки не були враховані. Більше того, навіть після величезної роботи, коли багато норм, прийнятих у першому читанні, були виправлені, залишилася одна фундаментальна проблема – цей законопроект ламає систему судочинства в країні, тому що в ньому закладено, що рішення суду щодо органів державного нагляду вступатиме в силу після першої інстанції і суб'єкти господарювання та українські споживачі позбавлятимуться права на апеляцію. Це порушення прав людини і права на справедливий суд.

Отже, шановні колеги, цей законопроект не розв'язує головних проблем, а насправді лише імітує реформи і просування вперед, залишає незахищеними громадян України, українських споживачів. Фракція «Батьківщина» утримається від голосування за цей законопроект, адже ми переконані, що реформи треба проводити не для галочки і не для донорських звітів, а для громадян України і виключно в конституційний спосіб.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Будь ласка, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю)» (№ 5837) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 212.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту на повторне друге читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 213.

Рішення не прийнято.

Максим Аркадійович Бужанський – з процедури. Будь ласка. Але лише з процедури.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! На мою думку, все-таки витратити пів години на виступи в середу і починати роботу Верховної Ради, як учора, о 12 годині, а не о 10 годині – це погана ідея. Мені здається, що це впливає на ефективність наших голосувань сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максиме Аркадійовичу, зараз 11 година 45 хвилин. А, ви маєте на увазі вчорашній день. Він був дуже специфічний, емоційний. Сьогодні вже 11 година 46 хвилин, я не знаю, що впливає.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Виборчого кодексу України та інших законодавчих актів щодо процедури оскарження відкликання депутатів місцевих рад та проведення їх заміщення» ([№ 13618](#)). Це перше читання (*Шум у залі*).

Зараз ми проголосуємо без обговорення цей законопроект і наступний, а потім перейдемо до тих, про які ви говорите, щодо *Defence City*. Є пропозиція без обговорення пройти цих два законопроекти.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця. Стартуємо.

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 13618 до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення законопроекту № 13618 невідкладним та скорочення строку внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Ставлю пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Виборчого кодексу України та інших законодавчих актів щодо процедури оскарження відкликання депутатів місцевих рад та проведення їх заміщення» (№ 13618) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частити першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 242.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей надання відомостей публічних електронних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, та деяких інших публічних електронних реєстрів» ([№ 11533](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 217.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей надання відомостей публічних електронних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, та деяких інших публічних електронних реєстрів» ([№ 11533](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей надання відомостей публічних електронних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, та деяких інших публічних електронних реєстрів» ([№ 11533](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступний законопроект № 13111. Ніхто теж не наполягає на поправках... (*Шум у залі*). Дмитре Олександровичу, давайте ми змінимо черговість розгляду питань порядку денного і повернемося до нього трохи пізніше, бо далі йдуть...

Шановні колеги, є пропозиція змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти, як ми вчора домовилися, до законопроектів [№ 13420](#), [№ 13421](#) щодо *Defence City*, а потім відразу перейдемо до проекту щодо політики національної пам'яті (*Шум у залі*).

Шановні колеги, ми вчора говорили, що спочатку проекти щодо *Defence City*... Ну, вони так стоять.

Шановні колеги, я оголошую пропозицію, а ви погоджуєтесь чи ні.

Є пропозиція змінити зараз черговість розгляду питань порядку денного і перейти до розгляду законопроектів № 13420, № 13421, після цього – до законопроектів [№ 13273](#), [№ 13506](#), [№ 13436](#), [№ 13388](#) і [№ 13368](#) без обговорення, як ми вчора домовилися.

Ще раз повторюю, шановні колеги, є пропозиція, слухайте уважно: розглянути законопроекти № 13420, № 13421 – щодо *Defence City*, після цього перейти без обговорення до законопроектів № 13273 – щодо політики національної пам'яті, № 13506 – щодо забезпечення доступу до освіти, № 13436 – щодо соціального захисту військовослужбовців, № 13388, № 13368.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Разумков – з процедури.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, я просив слова з процедури до голосування, ви мені не дали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, я ставив свою пропозицію...

РАЗУМКОВ Д.О. Я ж не проти, а просто пояснюю, що в мене є поправки і до законопроекту № 13420, і до законопроекту № 13421. Тобто зараз я йтиму за ними. Якщо ви хочете поставити на голосування інший проект закону, то вам треба було по-іншому змінити черговість розгляду питань. Я звернувся до вас, щоб ви два рази не ставили на голосування. Ну, о'кей, нехай буде так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів. Дмитре Олександровичу. Просто ми вчора так домовилися на засіданні Погоджувальної ради. Немає питань. Тому зараз розпочинаємо розгляд законопроектів щодо *Defence City*, а далі перейдемо до проектів, які планували... Якщо є поправки, розглянемо... (*Шум у залі*).

Шановні друзі, ми зараз розглянемо проекти щодо *Defence City*... (*Шум у залі*). Зменшить кількість поправок, це ж не проблема.

Шановні друзі, розпочинаємо розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» ([№ 13420](#)).

Учора на засіданні Погоджувальної ради ми говорили, якщо буде більше поправок, буде більше виділено часу, і домовилися: 3 хвилини – виступ Южаніної, 3 хвилини – виступ Устінової. Я розумію, будуть поправки Дмитра Олександровича і буде поправка Галини Миколаївни, але почнемо з виступів замість своїх поправок. Якщо немає виступів, я зніму їх.

Южаніна, до 3 хвилин. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Враховуючи таку напружену чомусь атмосферу в залі, я скорочу свій виступ, хоча саме цей проект закону заслуговує на найбільшу увагу всіх нас. Я прошу не розходитися із залу, не шукати десь там місце і послухати, що ми говоримо, тому що як завжди із запізненням ми подумали про наш обороно-промисловий комплекс. Коли ми приймали дуже великий ряд неважливих преференцій, завжди забували про вітчизняного виробника зброї та інших товарів оборонного призначення. Нарешті ми розглядаємо дуже складний законопроект.

Що треба сказати насамперед? Усі робочі групи були в пошуку складного компромісу. Щось подобається, щось не подобається, можливо, всі хотіли б мати пільги, але насправді було дуже важко виділити підприємства, які можуть потрапити до переліку, що формуватиме Міністерство оборони, і які стануть резидентами режиму *Defence City*.

Дуже добре, що прибрати можливість вибірковості, яка була в першому читанні. Тепер якщо підприємство чітко відповідає вказаним критеріям і є його заява до Міністерства оборони, міністерство зобов'язане включити його до переліку резидентів *Defence City*.

Дуже важливо, що знайшли компроміси щодо обсягу виробництва, щодо реінвестицій і напрямів реінвестицій 100 відсотків отриманого прибутку. Але мене дивує, що коли говорили про інші галузі, встановлювали більш м'які вимоги, а тут більш жорсткі. Насправді в кінці вдалося знайти якийсь компроміс щодо застосування цього режиму до 2036 року, але не пізніше вступу України до Європейського Союзу з тим, щоб прибрати всі розмови, що проти такого закону виступають наші міжнародні донори й організації.

Є над чим далі працювати. Я впевнена, що ми будемо удосконалювати норми цього законопроекту, бо для українських виробників мають бути найбільш сприятливі умови.

Тому, незважаючи на ряд питань, які в когось залишаються, прошу всіх підтримати цей проект закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Фракція «Голос» знімає свій виступ. Далі поправки представлять Маріковський, Галина Третякова і Разумков.

Маріковський. Будь ласка. Називайте номер поправки і про що вона.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Моя поправка щодо включення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань наукових парків.

Оскільки Міністерство з питань освіти та науки зараз розробляє законодавство щодо посилення наукових парків, і наші вищі навчальні заклади точно хочуть бути інтегровані в певні процеси з питань розвитку оборони, оборонної промисловості, товарів подвійного призначення, я прошу врахувати мою поправку щодо можливості наукових парків бути включеними до *Defence City*.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 1278. Якщо можна, коротко.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Друзі, зазначений законопроект – щодо підтримки зброярів, тобто тих, хто виготовляє і постачає зброю. Не складові для зброї, не послуги для зброї, не якісь наукові технології для зброї. Це унікальний правовий режим, який дасть нам змогу ввійти до п'ятірки світових експортерів зброї. Тому ми маємо такого роду обмеження – лише зброярі.

Не підтримуймо цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте поставити її на голосування, пане Маріковський? Не наполягаєте. Вам пояснили. Дякую.

Далі – Галина Третякова, поправка 1570. Будь ласка, Галино Миколаївно. Усі поправки на підтвердження?

ТРЕТЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Так, на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, спочатку розглядаємо ті поправки, які на відхилені.

ТРЕТЯКОВА Г.М. Гарзд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Веніславський. Виступ 2 хвилини замість поправок. Будь ласка.

Потім – Разумков.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми розглядаємо надзвичайно важливий законопроект, і мої 12 поправок,

як і поправки колег, стосуються дуже сенситивної галузі української економіки, а саме літакобудування. У результаті тривалих і складних перемовин з головою комітету на засіданні комітету ми дійшли достатньо гарного компромісу і в комітетській поправці, за це я дуже дякую голові і членам комітету, врахували особливості літакобудівельної галузі в режимі *Defence City*. Україна на сьогодні входить до десятки країн світу, які можуть самостійно від нуля до повної готовності виготовляти літаки. Причому багато українських розробок засвідчили свою перевагу за технічними характеристиками над зарубіжними аналогами.

Тож дякую ще раз комітету, дякую всім, хто долучився до підтримки авіабудівельників, і закликаю всіх голосувати за цей важливий законопроект для сфери оборони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Разумков Дмитро Олександрович. Починайте з номера поправки, і будемо рухатися далі. Скільки у вас буде поправок, Дмитре Олександровичу?

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, у мене понад 30 поправок, 13 з них я пропонуватиму поставити на голосування, а решту поміняю на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки хвилин на виступ ви просите?

РАЗУМКОВ Д.О. Ні, спочатку поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді починайте з номера поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 228. Проект закону надає Міністерству оборони надмірну дискрецію, оскільки не містить порядку перевірки відповідності юридичних осіб встановленим у законі критеріям для включення їх до Переліку підприємств оборонно-промислового комплексу. Тобто у Міністерства оборони з'являються дуже широкі можливості визначати хто, як, куди і таке інше.

На жаль, комітет відхилив цю поправку і не хоче зробити так, щоб у Міністерства оборони були менші повноваження. Таким чином ми створюємо і корупційну складову, і, на жаль, можливості для тиску з боку Міністерства оборони на такий бізнес.

Якщо можна, озвучте позицію комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Відповідно до законопроекту Міністерство оборони зобов'язане формувати зазначений список та може включати до нього ті чи інші підприємства, які відповідають критеріям.

Насправді справжній критерій лише один – за обсягом виробництва. Крім того, є ще звичайні критерії, зокрема стосовно підсанкційних осіб, російських власників та інші. Мені здається, що саме така конструкція найбільше відповідає цілям законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитре Олександровичу, наполягаєте?

Поправка 228 авторства Разумкова і колег. Позицію сторін ви почули. Вона комітетом відхилена. Разумков наполягає на врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Назвіть номер наступної поправки, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Наступна поправка 1273. У ній пропонується зменшити можливості Міністерства оборони визначати території, де працюватимуть такі підприємства. Насправді тут є проблема. Це може бути надмірне розміщення підприємств в одних областях, непов'язане з безпековою складовою, а в інших областях, де це можливо і потрібно, зокрема недалеко від лінії фронту, і сьогодні є такі міста й області, це не працюватиме. Тобто ми створюватимемо нерівні умови для українського бізнесу.

Тому я не до кінця розумію, чому комітет не підтримав поправку. Думаю, Данило Олександрович дасть відповідь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дмитре Олександровичу, не треба вашу поправку ставити для врахування. Ми її підтримали в комітетській поправці, тепер Міністерство оборони взагалі не визначає території.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви все одно наполягаєте, Дмитре Олександровичу?

Шановні колеги, поправка 1273 Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Ви почули позицію, що поправка врахована в комітетській поправці, але Разумков наполягає на голосуванні.

Ставлю на голосування для врахування поправку 1273. Прошу голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Який номер наступної поправки, Дмитре Олександровичу?

РАЗУМКОВ Д.О. Данило Олександровичу, я правильно розумію, що поправку 1303, яка також стосується територій, ви повністю врахували? Норм щодо територій узагалі немає в законопроекті? Якщо можна, озвучте для стенограми, щоб далі я на них не наполягав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, чи врахували поправку.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Так, території як умову для надання статусу ми прибрали взагалі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді назвіть номер наступної поправки, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1307. Вона спрямована на захист інвесторів оборонних підприємств, які можуть пропустити строк подання звітності, зокрема внаслідок бойових дій російської федерації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 307 – це поправка Железняка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1307.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Продовжуйте, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. На жаль, ви не даєте можливості долучитися до *Defence City* підприємствам, які під час обстрілів, під час наступу ворога не зможуть вчасно надати вам звітність. Думаю, що ми маємо входити в інтереси бізнесу, особливо того, який сьогодні працює на такій чутливій тематиці.

Тому, Даниле Олександровичу, я пропоную проголосувати за цю поправку. Я не розумію, чому комітет її не підтримав.

Дякую.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Процедура позбавлення статусу резидента *Defence City* полягає в тому, що резидент спочатку отримує повідомлення про можливість прийняття такого рішення, може на нього відреагувати, а потім уже приймається відповідне рішення. Тому, якщо він після того повідомлення не подав ще раз звітність, ну, не знаю, що тоді з ним робити. Мені здається, що це абсолютно обґрунтовано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте, Дмитре Олександровичу?

Шановні колеги, поправка 1307 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Автор наполягає на врахуванні.

Ставлю на голосування для врахування поправку 1307. Прошу голосувати. «За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1310. Аналогічна ситуація, але зі сплатою ліцензійного збору. Якщо через ті чи інші причини вона не пройшла – або

відбувалися бойові дії, або був обстріл, або немає світла і багато інших речей, які, на жаль, під час війни можуть статися з українським бізнесом, таке підприємство втратить можливість долучитися до *Defence City*.

Якщо можна, озвучте позицію комітету.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ми взагалі прибрати норму щодо ліцензійного збору.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури? Дмитре Олександровичу, що у вас з процедури?

РАЗУМКОВ Д.О. Даниле Олександровичу, якщо ви прибирали ці норми, чому не врахували ці поправки? Ну, в чому логіка?

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Я поясню. У поправці пропонується викласти текст у новій редакції. І технічно, і юридично ваша поправка не відповідає цьому тексту і підлягає відхиленню, бо є велика поправка у законопроекті, яка враховує всі ці зміни, але тим не менше вона не може врахувати ваші поправки, бо ви не до неї подавали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, не будемо ставити на голосування? Не будемо.

Наступна поправка. Назвіть номер.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1359. За змістом норма не до кінця зрозуміла, про який саме акт перевірки йде мова. Якщо можна, дайте відповідь. І якщо залишається незрозумілим це питання, тоді його треба прибрати, а цю поправку врахувати.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ми врахували цю поправку так само редакційно, ви можете це перевірити. Про який саме акт перевірки йдеться у вашій поправці, я зараз вам не відповім, бо таблиця велика і знайти достатньо складно, але це точно враховано. У мене помічена ця поправка як врахована.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте, Дмитре Олександровичу? Наполягаєте.

Поправка 1359 авторства Разумкова і колег. Вона відхилена комітетом. Автор пояснив свою позицію, комітет свою.

Ставлю на голосування для врахування поправку 1359. Прошу голосувати.
«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Дмитре Олександровичу, скільки ще у вас залишилося поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Ще є, Руслане Олексійовичу.

Поправка 1376. У даній ситуації фактично відбувається таке. Міністерство оборони для виключення з *Defence City* є зайвою ланкою. Тому що якщо ви виписали всі критерії і якщо це підприємство відповідає або не відповідає тим критеріям, то навіщо ще Міністерство оборони? Його треба прибрати з цього процесу, тому що з'являється механізм впливу і в тому числі додатковий корупційний ризик з боку Міністерства оборони.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ще раз повторюю, процедура позбавлення статусу відбувається не автоматично, спочатку – попередження, потім – прийняття рішення. Так, це дискреція Міністерства оборони і вона повністю виправдана в цьому конкретному випадку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте, Дмитре Олександровичу?

Поправка 1376 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Аргументи ви почули.

Ставлю на голосування для врахування поправку 1376. Прошу голосувати. «За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1385. Як зазначає Державна служба статистики, у зв'язку з тим, що вся інформація, пов'язана з діяльністю цих підприємств, потраплятиме до інформації з обмеженим доступом, це унеможливить проведення перевірок і може призвести до недотримання вимог перебування в переліку для юридичної особи. Тобто виходить колізія, знову з'явиться механізм впливу на підприємства: хочемо – залишимо, а хочемо – не залишимо.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Ми не бачимо тут таких ризиків узагалі, бо будь-які підприємства, у тому числі ті, які працюють у межах державної таємниці, є також об'єктами перевірки як з боку Державної податкової служби, так і будь-яких інших органів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте, Дмитре Олександровичу?

Поправка 1385 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Автор наполягає на врахуванні. Ставлю на голосування цю пропозицію.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, далі або технічні поправки, або поправки, які доповідач пояснив, тому дайте мені 3 хвилини для виступу з трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз відбудеться виступ Дмитра Олександровича, 3 хвилини. Потім Галина Миколаївна пропонує поставити на голосування ще одну поправку, але вже для підтвердження, і після цього голосуватимемо за прийняття законопроекту в цілому. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Дмитро Олександрович Разумков, 3 хвилини. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Подивіться, ми талановита Рада, вміємо будь-яку добру справу перетворити не на те, що треба (це просто, щоб не використовувати погані слова в цьому парламенті). Тому що *Defence City* звучить класно, усе супер, але коли ти починаєш заглиблюватися в деталі, зокрема в те, що я сьогодні говорив, презентуючи поправки, починаєш розуміти, що дуже багато механізмів впливу, у тому числі корупційного, залишається за Міністерством оборони. Ми бачили і міни, які не літали, від Міністерства оборони. Ми бачили зимові-літні куртки. Ми бачили яйця по 17 гривень. Ми бачили провізію, яку закуповувало для Збройних Сил України Міністерство оборони. Але знову вплив на підприємства оборонної сфери ви повністю віддаєте Міністерству оборони. Не виконувати функцію менеджменту, а виконувати функцію контролінгу, і виходячи з цього, знову знищуєте хорошу ідею, яка спочатку була в цьому законопроекті. Тож у такому форматі за нього голосувати не можна. Паралельно з цим, я багато говорив з цієї трибуни, ми створюємо ще одну величезну корупційну складову – це заборона експорту надлишків (я ще раз кажу, щоб ніхто не маніпулював) того, що виробляють наші оборонні підприємства.

Якщо підприємство виробляє тисячу дронів, більше не може виробляти і держава всю тисячу закуповує, – супер, питань немає. Але якщо підприємство має потужності з виробництва тисячі дронів, а держава закуповує 100, то дайте можливість експортувати цей товар на інші ринки, зрозуміло, щоб це не потрапило до росії, до інших країн, які є ворогами України. Але тим не менше це дасть можливість додатково заробляти, створювати додаткові робочі місця, виходити на нові ринки, отримувати дешеві кредити, сплачувати більше податків, покращувати сальдо платіжного балансу, яке сьогодні в дуже критичній ситуації. Ви цього не робите.

Що ж відбувається? До керівників підприємства приходять дуже обізнані представники Міністерства оборони і кажуть: хочете, щоб ми у вас купили всю тисячу дронів, тоді вона має коштувати не 500 доларів, а 600 і близько сотки занесете нам. Це реально корупційна складова, яка сьогодні впливає на цей бізнес.

Замість того, щоб виходити на ринки, розвивати їх, вибачте, те, що відбувається сьогодні в цій сфері, – це тестування нового озброєння в реальних умовах. Це не дуже приємно чути, але тим не менше. Додаткові можливості,

у тому числі фінансові, вплинули б на допомогу Збройним Силам України, збільшивши бюджет для наших захисників. Але цього не роблять навмисно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зараз буде одна поправка на підтвердження... *(Шум у залі)*. Перепрошую, Галино Миколаївно, ще виступить Железняк, у нього поправки 1366 і 1414 на врахування, а потім я передам вам слово.

Железняк. Поправки 1366 і 1414. Будь ласка. Увімкніть мікрофон по 1 хвилині.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, я попрошу поставити на голосування одну поправку. Якщо не пройде перша, немає сенсу і другу ставити. Зазначу, що я подав 1036 поправок до цього законопроекту, тому, пане Голово, думаю, такий обмінний курс у вас рідко бував.

Поправка стосується того, що сплачувати ці 10 відсотків заборгованості ми пропонуємо лише в разі, якщо є відповідне рішення суду і не виконується в добровільному порядку. Це просто, щоб трохи розширити цей критерій. Відверто скажу, я цю поправку вносив після консультацій з представниками галузі. Вони написали до нас листи з проханням розширити цей критерій. Через те, що на засіданні робочої групи не було прийнято рішення щодо цієї поправки – приймати або ні, то незрозуміло, чесно кажучи, чому вона відхилена.

Тому я прошу, якщо можна, пане голово, прокоментуйте поправку 1366, чому вона не врахована, і я її одну пропонуватиму поставити на голосування. Якщо вона не пройде, немає сенсу ставити наступну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету. Даниле Олександровичу, будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Насправді вона врахована в тексті таблиці, просто в трохи іншому вигляді. Ми зробили не стовідсоткове невиконання, а прив'язали це невиконання до рішення суду. Ми консультувалися з профільними асоціаціями, з Міністерством оборони. Така конструкція виглядає більш прийнятною.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не наполягаєте? Ні.

Поправка 1414. Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, тоді я прошу в таких випадках писати, як було в бюджетному комітеті: «Враховано в іншій поправці». Тому що я бачу по таблиці, що не враховано, і не можу зараз перевірити це в тексті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Зараз я надаю слово Галині Миколаївні Третяковій. Вона пропонує поставити на підтвердження поправку 1570.

Будь ласка, Галино Миколаївно.

ТРЕТЯКОВА Г.М. Дякую, пане головуєчий. Я прошу поставити на голосування для підтвердження поправку 1570 і звертаюся до всіх народних депутатів натиснути на жовту чи червону кнопку або не голосувати. Чому? Тематика допоміжних засобів реабілітації, до яких відносяться протезно-ортопедичні засоби, що згадуються в цій поправці, надзвичайно турбує всіх українців. Це надзвичайно важливо для військових. У цій поправці пропонується внести зміни до законів «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про статус ветеранів війни і гарантії їх соціального захисту», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». Водночас ці закони не мають жодного стосунку до основної мети цього проекту закону про оборонну промисловість.

Відповідно такими поправками нас відкидають у минуле. Нагадаю, ми разом три роки тому впровадили стандарт Європейського Союзу ISO 9999 щодо всіх допоміжних засобів реабілітації, а не лише ортопедично-протезних засобів. Прошу проголосувати жовтою, червоною...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Зазначена поправка не відповідає предмету відання нашого комітету і з'явилася в законопроекті виключно на підставі листа міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України, який слово в слово просив нас її врахувати. Водночас після додаткових консультацій ми бачимо, що їх необхідно продовжувати на базі профільного комітету. Ви чули аргументацію, комітет підтримав, я не можу змінювати його рішення, але, як казав класик, логіка в цих словах є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 1570. Ви почули аргументи. Вона комітетом врахована. Але Галина Миколаївна наполягає на підтвердженні такого рішення комітету. Данило Олександрович сказав, що логіка в цьому є.

Тому я ставлю поправку 1570 на голосування для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 28.

Рішення прийнято.

Поправка вважається відхиленою.

Шановні колеги, ми... *(Шум у залі)*. Разумков, що у вас ще?

РАЗУМКОВ Д.О. Питання до доповідача. Даниле Олександровичу, я правильно розумію, що поправка з'явилася тому, що попросив міністр? А є якийсь документ, що підтверджує, як він попросив, тобто лист? Тому що

такого права законодавчої ініціативи у міністра немає, якщо я не помиляюся. На базі чого це рішення приймалося комітетом? Чи є якийсь документ?

Дякую.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую. Подивіться, була поправка однієї з фракцій парламенту, яку комітет спрямував у листі на адресу міністра. Комітет отримав відповідь від міністра про її підтримання в повному обсязі. Ну, не в повному, ми трохи її змінили, але письмово в листі поправка однієї з фракцій була підтримана.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» ([№ 13420](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Наступний проект Закону «Про внесення зміни до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» ([№ 13421](#)). Це друге читання.

Ми також домовлялися, якщо Ніна Южаніна хоче виступити щодо своїх поправок, надати їй до 3 хвилин, якщо ні – виступ знімається.

Дмитре Олександровичу, ви будете наполягати на своїх поправках? Озвучте, скільки їх у вас, і після цього переходимо до голосування.

РАЗУМКОВ Д.О. Я візьму 3 хвилини для виступу. Але в мене прохання назвати фракцію, яка направляла лист і надати цей документ.

Голово профільного комітету, якщо можна, скажіть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думаю, що він уже в робочому порядку...

РАЗУМКОВ Д.О. Ні, це ж було сказано. Тобто це монобільшість, а якщо ні, тоді назвіть фракцію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Мені здається, що така процедура допиту голови комітету не передбачена Регламентом Верховної Ради. Якщо ви хочете, зверніться з листом і отримаєте відповідь. Якщо не хочете звертатися з листом, просто відкрийте таблицю, там ця поправка є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитре Олександровичу, виступ до 3 хвилин.

Шановні колеги, я прошу залишатися на своїх місцях. Народний депутат Разумков виступить протягом 3 хвилин, і після цього відбудеться голосування за цей законопроект. А далі переходимо до голосування без обговорення за цілу низку дуже важливих законопроектів.

Дмитре Олександровичу, до 3 хвилин, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Колеги попросили не ставити поправки на голосування, я дослухався до них, але хотів би ще раз попередити: назва гарна, ідея була непогана, однак те, що ви сьогодні голосуєте, м'яко кажучи, не відповідає тому, що закладалося на початку. Ви знову голосуєте за клуб білого бізнесу. Ви знову голосуєте за податкові пільги, які потім не діють. Ви знову голосуєте за заборону перевірок, які «кошмарять» український бізнес по периметру.

Ви знову намагаєтеся таким законом, хоча, думаю, ви не навмисно це робите, створити касту, яка не вироблятиме, а «зароблятиме» разом з Міністерством оборони. Це велика проблема, тому що в нас нічого глобально не помінялося. Зараз Міністерство оборони очолює людина, яка раніше очолювала уряд і несла відповідальність за роботу всього уряду і всіх підприємств, пов'язаних з Міністерством оборони і Міністерством економіки.

Зараз ви наступаєте на ті самі граблі. Якщо ми хочемо зробити добре для бізнесу, маємо приймати такі закони, які йому допомагатимуть створювати нові робочі місця, отримувати пільгові кредити, виходити на міжнародні ринки, проводити експортні операції зі своєю продукцією, покращувати сальдо платіжного балансу і багато іншого, що ми маємо робити, щоб бізнесу було комфортно працювати.

А тим, що парламент прийняв за останні декілька років, він лише нашкодив бізнесу. Колеги, у цьому залі в минулому році саме ви голосували за внесення змін до податкового законодавства. Маючи дірку 600 мільярдів гривень, ви хотіли отримати 59 мільярдів гривень, за фактом отримали близько 10 мільярдів, тобто 1,6 відсотка потреби. А якщо порахуєте, скільки закрилося ФОП, лише за січень понад 60 тисяч, скільки людей пішли в тінь, скільки були звільнені, скільки виїхали за кордон, скільки закрили свій бізнес і поїхали шукати кращої долі за межами нашої держави, у вас волосся стане дибки. А паралельно з цим ці 10 мільярдів перетворюються на мінус. Тож, голосуючи за гарні назви, не завжди ви отримуєте гарні речі.

Шановні колеги, на вашому місці я не підтримував би цей законопроект у редакції, яка пропонується, направив би на повторне друге читання і доопрацював його так, щоб він, дійсно, діяв на користь держави, оборонно-промислового комплексу і Збройних Сил України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця.

Даниле Олександровичу, якщо ви бажаєте, – до 1 хвилини чи дайте відповідь, чи загальне слово, у вас є таке право, якщо ні, переходимо до голосування. Не бажаєте.

Прочу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» ([№ 13421](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прочу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, ми домовилися, що за низку законопроектів, які йдуть далі, голосуватимемо без обговорення. Я просто зачитуватиму назви, і ми рухатимемося. Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Проект Закону «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» ([№ 13273](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» ([№ 13273](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прочу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Далі – проект Постанови «Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення доступу до освіти» ([№ 13506](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії цього проекту постанови. Прошу голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення доступу до освіти» (№ 13506) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» ([№ 13436](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (№ 13436) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах (*Шум у залі*).

Ми потім поставимо на голосування пропозицію про невідкладне підписання, Артуре Володимировичу (*Шум у залі*).

Ставиться на голосування пропозиція про скорочення вдвоє строку подання поправок до другого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» ([№ 13388](#)). Так само без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (№ 13388) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, можемо прийняти в цілому цей законопроект? Немає заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (№ 13388) у другому читанні та в цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Далі – проект Постанови «Про призначення у 2025 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук» ([№ 13368](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про призначення у 2025 році іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук» (№ 13368) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 277.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Потураєв. Будь ласка. Що у вас з процедури?

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я з процедури, Руслане Олексійовичу. Хотів би попросити прийняти рішення про невідкладне підписання Закону «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» (проект № 13273).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійовичу, можна, я доповню: об'єднати із Законом «Про професійну освіту», який ми прийняли? Давайте це зробимо.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийняті сьогодні Верховною Радою закони «Про професійну освіту» (проект [№ 13107-д](#)) та «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» (проект [№ 13273](#)).

Якщо немає заперечень, ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гетманцев Данило Олександрович. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дуже дякую за слово та за прекрасну пропозицію Потураєва і прошу в цьому самому контексті поставити на голосування пропозицію про невідкладне підписання законів щодо *Defence City* (проекти [№ 13421](#) та [№ 13420](#)).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секунду. Разумков підняв руку.
Дмитре Олександровичу, що у вас?

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, щодо цих законів можуть бути проекти блокувальних постанов, тому не ставте зараз цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Даниле Олександровичу, якщо говорять, що будуть блокувальні...

Дмитре Олександровичу, а якщо рішення прийнято? (*Шум у залі*). Ні, я все це розумію, тому звертаюся з проханням... Це не те, що я... Я розумію, що тут є нюанси, але прошу такі важливі... Можемо, так?

Олександр Сергійовичу, два закони щодо *Defence City* поставте... (*Шум у залі*). Зачекайте секунду.

Даниле Олександровичу, давайте не будемо ставити, тому що є інші точки зору.

Все, зняли це питання. Не ставимо (*Шум у залі*).

Дмитро Олександрович Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, там немає різночитань, але, о'кей, можете ставити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, підійшли інші люди, теж говорять, що були б проти, тому що можуть бути нюанси. Давайте знімемо це питання, щоб була чистота цього всього.

Давайте домовимося, якщо ніхто не подасть проекти блокувальних постанов, я через два дні підпишу закони. Тож просто не подавайте, друзі.

Шановні колеги, у мене пропозиція рухатися далі (*Шум у залі*). Я бачу вас і надам вам слово. Ну, поки, бачите, ще хвиля йде. Давайте приймемо, що можемо, і я надам вам слово для виступу.

Шановні колеги, у нас залишився законопроект [№ 13111](#). Ми теж маємо потенціал проголосувати його без обговорення. Можемо? Не можемо.

Шановні колеги, у нас є ще законопроект [№ 13627](#) Анни Пуртової. Ми вчора говорили, що теж є потенціал прийняти його без обговорення. Давайте приймемо його. Далі я надам слово Скороход, бо в мене...

Шановні колеги, займіть місце.

Ставлю на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного і перехід зараз до розгляду проекту закону № 13627. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято (*Шум у залі*).

Можна, я спочатку поставлю на голосування всі процедурні рішення? (*Шум у залі*). Ну, я знаю, як воно проводиться! Ну, для чого мені це все?

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Відповідно до рішення Погоджувальної ради ставлю на голосування пропозицію про визначення законопроекту невідкладним, скорочення строку внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання та розгляд його сьогодні на засіданні. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплат військовослужбовцям, звільненим з полону, які мають захворювання, що потребують тривалого стаціонарного лікування» (№ 13627) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку подання пропозицій і поправок до другого читання. Прошу... (*Шум у залі*). Ну, я ставлю на голосування пропозицію, не підтримуєте – не голосуйте.

До мене підійшов голова комітету і попросив, щоб я поставив на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку подання поправок до законопроекту.

Шановні колеги, прошу голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Дякую.

Надійшла заява від фракції і групи про надання 3 хвилин для виступу Скороход Анні Костянтинівні.

Шановні колеги, у нас залишається ще невелика кількість законопроектів.

Будь ласка, Анно Костянтинівно.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми сьогодні дуже багато говорили про підтримку підприємств оборонного комплексу. А я хочу розказати вам історію з державним підприємством «Київприлад», яке повністю знищується Фондом державного майна, оскільки там дуже гарна земельна ділянка, недалеко від метро – занадто ласий шматочок.

До мене звернувся трудовий колектив державного підприємства «Київприлад». Працівники українського тилу, які щодня забезпечують нашу армію, наших воїнів усім необхідним для перемоги, висловлюють тривогу і стурбованість тим, що виробнича діяльність унікального стратегічно важливого оборонного підприємства практично зупинена, що може призвести до зриву виконання оборонних замовлень. На сьогодні це підприємство виконує дуже багато замовлень оборонного комплексу, але Фонд державного майна чомусь не дає йому вирішити питання дуже великої заборгованості за виконавчим провадженням. Є рішення, які могли б цьому посприяти, але фонд їх не приймає. Усі рахунки підприємства заблоковані. Державний контракт з оборонного замовлення може бути зірваний.

Я звертаюся до правоохоронних органів, до Кабінету Міністрів України, щоб вони звернули увагу на це стратегічно важливе підприємство, яке має контракти з СБУ, ГУР, Міністерством оборони. Ми сьогодні дуже багато говорили, що такі підприємства державного значення треба підтримувати. Ми не можемо допустити, щоб вони стали банкрутами, а потім їх за копійки виставляли на торги. Це українська оборона і українська безпека.

Тому я дуже прошу, щоб розібралися в цьому питанні, і надсилаю відповідні депутатські звернення до всіх правоохоронних органів, а також до Кабінету Міністрів. А також я хочу розібратися, на якій підставі Фонд державного майна здійснює всі заходи, щоб це підприємство збанкрутіло і було виставлено на торги? Чому в нас замість того, щоб захищати оборонно-промисловий комплекс, його знищують?

Дякую і сподіваюся, це питання буде повністю досліджене і підприємство збережеться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шановні колеги, ідемо далі.

У нас залишився проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» ([№ 13111](#)).

Ми говорили, що буде сім поправок Разумкова, виступ Разумкова і виступ Буймістер, 4 хвилини. Так? Після цього переходимо до голосування.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу. Ви почнете з поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Так, я почну з поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді спочатку називайте номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ні, спочатку дайте слово для виступу з місця, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков, 3 хвилини. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, я пропонуватиму проголосувати поправки, які, можливо, не до кінця стосуються цього законопроекту, але точно стосуються Збройних Сил України, і попрошу вас підтримати їх.

Як ми сьогодні з'ясували, так можна. У мене немає листів від Міністерства оборони, від Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, але думаю, якщо ви поставите ці запитання нашим захисникам, отримаєте чіткі відповіді. Це стосуватиметься загиблих, термінів служби, відпусток тих, які боронять нашу державу. Я розумію, що плани щодо демобілізації, поки не переможуть путіна, ніхто додому не повернеться, вже відходять і змінюються, бо плануються перемовини, і наші хлопці і дівчата мають повернутися додому.

Але є ті, які вже понад три роки захищають нашу Батьківщину, і, на жаль, парламент не зробив нічого з того, що їм обіцяв. Від 18 грудня 2024 року і досі парламент не розглянув законопроект про терміни служби, не дає можливості

людям повернутися додому, а паралельно з цим займається історіями створення якихось інших каст, як було з «Контрактом 18-24», коли людина, потрапивши до цієї програми, може бути демобілізована через 12 місяців, а хлопець чи дівчина, які пішли воювати 24 лютого 2022 року, не мають таких преференцій і повинні трубитися від дзвінка до дзвінка, або до того моменту, як переможуть путіна.

Думаю, що ми маємо це зробити навіть у цьому законопроекті. Це питання інтересів нашої армії, наших захисників. Тому, будь ласка, підтримайте поправки, які я пропонуватиму поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Передусім прошу зайняти своє місце Наталуху Дмитра Андрійовича. Де голова комітету, який має доповідати законопроект?

Є Дмитро Андрійович. Займіть своє місце, тому що зараз Дмитро Олександрович пропонуватиме поставити свої поправки на голосування. Треба щоб ви пояснювали ті чи інші норми.

Дмитре Олександровичу, далі у вас сім поправок, починайте з номера поправки, щоб я міг знайти її. Після семи поправок – виступ Буймістер, 2 хвилини, і переходимо до голосування. Дві хвилини? Добре.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Десять сім поправок, Руслане Олексійовичу. У поправці 109 передбачається визначення термінів служби 36 місяців для тих військовослужбовців, які 12 місяців або більше провели на лінії бойового зіткнення.

На жаль, інші законопроекти, у яких визначаються терміни служби, не вносяться в зал, у тому числі й проекти нашої команди «Розумна політика». Вони лежать у Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки і просто блокуються керівництвом комітету. Тому ми вимушені робити все, щоб хоча б у такий спосіб встановити терміни служби для наших захисників і виконати обіцянку, яку давали в цьому залі і Прем'єр-міністр, і Президент, і монобільшість, і всі ті, які голосували за закон про мобілізацію, що до кінця 2024 року ми побачимо терміни служби.

Тому, будь ласка, озвучте позицію комітету, і прохання підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 109, правильно, Дмитре Олександровичу? Позиція комітету, і переходимо до голосування.

НАТАЛУХА Д.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Комітет відхилив поправку, тому що, як зазначив сам промовець, вона не стосується предмета регулювання цього проекту закону, який вирішує питання відносин у сфері авторського права. Хоча ідейно, звісно, поправка справедлива, але відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 109 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Автор пропонує поставити її на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Дмитре Олександровичу, назвіть номер.

РАЗУМКОВ Д.О. Покажіть по фракціях і групах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Покажіть по фракція і групах, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Наступна поправка 113. Із положення чинного законопроекту незрозумілим є етап, у рамках якого людину можна притягнути до відповідальності за порушення правил військового обліку. Фактично її можна притягати до такої відповідальності кожного дня. Тому в цій поправці пропонується визначити строк 30 днів, протягом якого особа зобов'язана виправити порушення і не підлягає повторному притягненню до відповідальності.

Я хотів би зрозуміти, чому комітет відхилив поправку. Дмитре Андрійовичу, дайте відповідь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 113. Будь ласка.

НАТАЛУХА Д.А. Дякую. Шановний Дмитре Олександровичу, з тієї самої причини, що цей законопроект не регулює процесу мобілізації, звільнення з лав Збройних Сил України та інші аспекти, про що йдеться у вашій поправці. Тому поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте на голосуванні?

Поправка 113 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Аргументи ви почули. Автор просить поставити її на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка. Дмитре Олександровичу, будь ласка, назвіть номер.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 115. Але спочатку я хотів би, щоб ті, які дивляться сьогодні засідання Верховної Ради, побачили, що за справедливу демобілізацію наших захисників проголосували трохи більше 60 народних депутатів. За те, щоб не створювати корупційної складової і не притягати до відповідальності людину, яка, можливо, порушила з тих чи інших причин порядок проходження обліку, проголосували 68 депутатів. Тобто ми фактично вмикаємо

лічильник (пам'ятаєте, як було в 1990-х роках?) для людини, що її щодня можна «обилечивать». Якось дивно це виглядає.

У поправці 115 говориться про збільшення тривалості відпустки тим, які нас боронять, до 60 діб, починаючи з другого року служби. Таких людей сьогодні достатньо, і вони хочуть бачити своїх дітей, як і ви.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 115. Ви наполягаєте, Дмитре Олександровичу?

Поправка 115 Разумкова. Комітетом вона відхилена. Автор наполягає на голосуванні. Прошу голосувати.

«За» – 75.

Рішення не прийнято.

Дмитре Олександровичу, зараз може бути оголошена повітряна тривога. Можемо перейти до голосування?

Тоді наступна поправка. Будь ласка, назвіть номер.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги запитують, Руслане Олексійовичу, звідки ви знаєте, що буде повітряна тривога?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому що вона наближається.

РАЗУМКОВ Д.О. Там з'явилася нова кнопка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, просто в області вона оголошена.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 119. Можна відновити час для виступу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, відновіть час.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, поправка 119 проекту закону, може, і не стосується, але стосується кожного українця. Ця поправка подавалася до проекту закону про мобілізацію і була врахована, а потім за ніч викинута з нього. Вона про справедливість, тому що на сьогодні працівники ТЦК не повинні представлятися, показувати документи, фільмувати їх не можна, носять балаклави, їм це все дозволено. А якщо людина бере телефон і починає знімати на відео процеси, які в народі називають «бусифікацією», то їй вибивають телефон, кажуть: ми тобі нічого не покажемо, бо не маємо нічого показувати. Дійсно, у законі так виписано, що незрозуміло, що вони мають показувати, а що не мають.

Тому в цій поправці говориться, що на вимогу громадянина представник ТЦК має пред'явити документи, відкрити обличчя, щоб можна було зрозуміти, що це його документи. Так само людина може знімати відео, якщо представник ТЦК порушує закон.

Будь ласка, поставте поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 119 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 85.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Наступна поправка 131. Вона стосується родин загиблих, які втратили своїх рідних і близьких до 24 лютого 2022 року. Ми на сьогодні маємо виплачувати родинам загиблих 15 мільйонів гривень. Скажіть, будь ласка, життя людини, яка загинула 21 лютого 2024 року, і життя людини, яка загинула 25 лютого 2024 року, чим відрізняється? Думаю, що нічим. Такі самі люди, такі самі українці, які віддали своє життя за захист нашої Батьківщини. Насправді питання стосується трохи більше 6 тисяч родин. Думаю, що було б справедливо, щоб Верховна Рада за це проголосувала і зробила так, щоб безцінне життя було однаково...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 131 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 85.

Рішення не прийнято.

Все у вас, Дмитре Олександровичу?

Шановні колеги, зараз виступить народної депутатки Буймістер, 4 хвилини, і переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Будь ласка, Людмило Анатолійовно.

БУЙМІСТЕР Л.А. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, українці – найкреативніші люди у світі, особливо наші військові. Від початку повномасштабного вторгнення саме вони створили технології і рішення, які вже змінили вигляд сучасної війни. Щодня на полі бою з'являються технології, які рятують життя, посилюють армію та дивують наших міжнародних партнерів. Наші партнери готові вкладати гроші в українські розробки, бо бачать у них майбутнє війни ХХІ століття. Але нині ані держава, ані військовослужбовці не мають належного правового механізму отримання користі від цих винаходів. Саме тому в законопроекті № 13111 пропонується почати врегульовувати питання інтелектуальної власності, створеної військовослужбовцями під час несення служби. Це фундаментальний крок, щоб захистити інтереси як держави, так і тих людей, які на фронті своїми руками і своїм розумом винаходять нову зброю і нові технології.

Особливо хочу підкреслити, що в законопроекті закладається механізм справедливої компенсації військовослужбовцям за їхню інтелектуальну власність та інтелектуальний труд, так звані роялті. Цей механізм повинен розробити уряд України. Тому ми як фракція контролюватимемо Кабінет Міністрів, щоб розробити саме той справедливий і правильний механізм, який забезпечить

відшкодування нашим військовим за розроблення технологій, адже військові не повинні залишатися поза системою, коли їхні винаходи та ідеї змінюють хід війни.

Водночас ми не можемо закривати очі на проблеми, адже системна проблема як Міністерства оборони, так і Мінстратегпрому, – роками накопичене питання інтелектуальної власності. Тому ми вимагатимемо проведення повного аудиту прав інтелектуальної власності і розробок, які сьогодні використовуються і вже показали свою ефективність на полі бою. Це потрібно не лише для прозорості, а й для того, щоб українська економіка отримала новий потужний драйвер зростання.

Наше завдання – перетворити українську армію на найсучаснішу армію світу, а інновації фронту – на ресурс для розвитку держави. Винаходи, що народжуються у найважчих умовах війни, змінять не лише цю війну, а й майбутнє воєнної справи в цілому. Ми маємо забезпечити, щоб українські військові та Українська держава були повноправними власниками цього майбутнього.

Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування. Я прошу запросити до залу всіх народних депутатів, тому що набите око президії бачить, що результати хиткі. Я просто прошу всіх присутніх підтримати цей законопроект про інтелектуальну власність для військових.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» ([№ 13111](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу. Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку. Працюємо далі заради нашої держави.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!